

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІННИЦЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

21 листопада 2017 року

№ 36-рш
м. Вінниця

Справа № 03-15/21-17

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 03-15/21-17 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції Немирівською міською радою та подання третього відділу досліджень і розслідувань від 09.11.2017 № 03-188,

ВСТАНОВИЛА:

Згідно з розпорядженням адміністративної колегії Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 01.09.2017 № 21-рк розпочато розгляд справи № 03-15/21-17 проти Немирівської міської ради (22800 Вінницька область, Немирівський район, м. Немирів, вул. Соборна, 26; код ЄДРПОУ - 03772619) за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» - створення умов органом місцевого самоврядування для вчинення суб'єктом господарювання (Немирівським ККП) порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Справу розпочато за результатами розгляду інформування Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області від 20.01.2017 № 07/169 щодо додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції Немирівською міською радою та Немирівським ККП при розрахунку та затвердженні тарифів на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів в м. Немирів.

За результатами розгляду справи встановлено наступне.

Частиною першою статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що сільські, селищні, міські ради є органом місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

Відповідно до статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень виконавчих органів міських, селищних, сільських рад відноситься, в тому числі, вирішення питань збирання, транспортування, утилізації та знешкодження побутових відходів.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до житлово-комунальних послуг належать, зокрема, послуги з вивезення побутових відходів.

Відповідно до Закону України «Про відходи» побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення.

Тверді відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням;

Рідкі відходи - побутові відходи, що утворюються у будинку за відсутності централізованого водопостачання та каналізації і зберігаються у вигрібних ямах.

Відповідно до статті 35-1 Закону України «Про відходи» орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах визначає виконавця послуг з перевезення побутових відходів з певної території населеного пункту.

Відповідно до пункту 55 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад відноситься, зокрема, визначення на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють у межах певної території збирання та перевезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами (частину першу статті 26 доповнено пунктом 55 згідно із Законом № 1825-VI від 21.01.2010).

Отже, міські, селищні, сільські ради є організаторами конкурсу та на конкурсних засадах визначають виконавця послуг у сфері поводження з побутовими відходами, який безпосередньо надає послуги збирання та перевезення побутових відходів.

На території м. Немирів органом місцевого самоврядування, юридичною особою (відповідно до пункту 1 статті 16 розділу I Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») є Немирівська міська рада.

Місцезнаходження юридичної особи: 22800, м. Немирів, вул. Соборна, 26. Код ЄДРПОУ - 03772619.

Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їх виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки визначає Закон України «Про житлово-комунальні послуги».

Згідно з визначенням, наведеним у частині першій статті 1 цього Закону, комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством.

Порядок формування та затвердження цін/тарифів на житлово-комунальні послуги визначає стаття 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

У частині першій цієї статті зазначено, що порядок формування тарифів на кожний вид житлово-комунальних послуг другої групи визначає Кабінет Міністрів України.

Виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.

З метою забезпечення належного санітарного стану території м. Немирів, належного рівня послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території міста, рішенням виконавчого комітету Немирівської міської ради від 15.02.2011 № 26 «Про вивіз твердих побутових відходів та рідких нечистот» виконавцем послуг по вивезенню твердих побутових відходів та послуг з вивезення рідких побутових відходів у м. Немирів визнано Немирівський комбінат комунальних підприємств.

Немирівський комбінат комунальних підприємств (надалі – Немирівський ККП, Підприємство) є спільною власністю територіальних громад м. Немирів, управління якою здійснює Немирівська міська рада.

Немирівський ККП є юридичною особою та суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції".

Місцезнаходження юридичної особи: 22800, м. Немирів, вул. Соборна, 23.

Ідентифікаційний код – 03338283.

Підприємство створене з метою задоволення суспільної необхідності в роботі і послугах житлово-комунального господарства.

Предметом діяльності Немирівського ККП є:

- водовідведення та водопостачання;
- вивіз побутових відходів та нечистот;
- утримання сміттєзвалищ;
- утримання об'єктів житлового господарства та інша комунальна діяльність.

Згідно з дослідженням ринку послуг з вивезення побутових відходів в межах м. Немирів, проведеним територіальним відділенням відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605, на підставі статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що Немирівський ККП у період січень 2015 року – жовтень 2017 року займав монопольне становище на ринках послуг із вивезення твердих побутових відходів та послуг з вивезення рідких побутових відходів спеціально обладнаними на це транспортними засобами на території м. Немирів з часткою 100,0 відсотків.

Організація поводження з відходами, вивезення побутових відходів врегульована законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про відходи», «Про житлово-комунальні послуги», постановами Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів» (надалі - Правила), від 26.07.2006 № 1010 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів» (надалі – Порядок формування тарифів) та Порядком проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів».

Відповідно до пункту 21 Порядку формування тарифів рівень рентабельності формується з необхідності сплати податку на прибуток підприємства та частини отриманого прибутку на технічне переоснащення і не повинен перевищувати в цілому по підприємству 12% та для категорій споживачів – бюджетних установ та інших споживачів – 15 % та 50 % відповідно.

Рішенням виконавчого комітету Немирівської міської ради від 28.04.2015 № 46 затверджено тарифи:

1. На вивезення твердих побутових відходів:
 - для населення – 6,60 грн./м³ на 1 людину з ПДВ;
 - для бюджетних установ – 151,80 грн./м³ з ПДВ;
 - для госпрозрахункових підприємств – 179,50 грн./м³ з ПДВ.
2. На вивезення рідких побутових відходів:
 - для населення – 30,00 грн. за 1 м³ з ПДВ;
 - для бюджетних установ – 64,80 грн. за 1 м³ з ПДВ.

Рішенням виконавчого комітету Немирівської міської ради від 16.06.2015 № 67 внесено зміни до рішення виконкому від 28.04.2015 № 46 та виправлено помилку у затвердженому тарифі на вивезення твердих побутових відходів для населення – 6,60 грн./міс на 1 людину з ПДВ.

Вказані тарифи введені в дію з 1 жовтня 2015 року та діють по даний час.

Аналіз механізму формування тарифів на вивезення побутових відходів як твердих, так і рідких, показав наступне.

При розрахунку тарифів, що були подані на затвердження виконкомом Немирівської міської ради, Підприємством не дотримано вимог Порядку формування тарифів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010, який є діючим на даний час.

Так, відповідно до інформації Підприємства, планова собівартість надання послуги з вивезення твердих побутових відходів становить 56,56 грн. за 1 м³ з ПДВ, надання послуги з

вивезення рідких побутових відходів становить 30,00 грн. за 1 м³ з ПДВ. Калькуляція складена на підставі фактичних витрат за 2014 рік.

При формуванні тарифів Немирівським ККП застосовано:

- на послугу із вивезення твердих побутових відходів,
 - ◆ для населення - рентабельність 0 %;
 - ◆ для бюджетних установ – рентабельність 268,4 %;
 - ◆ для госпрозрахункових підприємств – рентабельність 317,4 %.
- на послугу із вивезення рідких побутових відходів:
 - ◆ для населення - рентабельність 0 %;
 - ◆ для бюджетних установ – рентабельність 216,0 %;
 - ◆ для госпрозрахункових підприємств – рентабельність 296,0 %.

Отже, розраховані Немирівським ККП тарифи на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів від бюджетних та госпрозрахункових підприємств, є завищеними, оскільки були сформовані із порушенням нормативних документів, зокрема пункту 21 Порядку формування тарифів.

За умов існування значної конкуренції на ринках послуг із вивезення твердих та рідких побутових відходів в м. Немирів, коли б споживач не був позбавлений можливості вибору виконавця цих послуг за цінами, що його влаштовують, тобто в умовах конкурентного середовища, привабливість для споживача суб'єкта господарювання, який не дотримується вимог нормативно-правових актів, могла б різко зменшуватись і суб'єкт господарювання істотно втратив би свою ринкову частку і міг би зазнати збитків.

Вищезазначені економічно необґрунтовані завищені тарифи на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів Підприємство подало для затвердження виконкомом Немирівської міської ради.

Листом від 24.03.2017 № 02-17-465 виконком Немирівської міської ради повідомив, що до поданих Немирівським ККП розрахунків зауваження не надавались.

Відповідно до статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

Частиною першою статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать встановлення в порядку і межах, визначених законом, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), транспортні та інші послуги.

Відповідно до підпункту 2 пункту «б» статті 28 цього ж Закону, орган місцевого самоврядування здійснює контроль за дотриманням цін і тарифів.

Таким чином, у процесі реалізації повноважень щодо встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів, виконком Немирівської міської ради прийнявши рішення від 28.04.2015 № 46 дозволив Немирівському ККП застосовувати тарифи на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів від бюджетних та госпрозрахункових підприємств, які є економічно необґрунтованими і затвердження яких у такому розмірі було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

Оскільки рішення, прийняті органом місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, є обов'язковими до виконання на відповідній території (відповідно до частини першої ст. 144 Конституції України), Немирівський ККП застосовував протягом 2016 року та поточного періоду 2017 року економічно необґрунтовані завищені тарифи на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів від бюджетних та госпрозрахункових підприємств, що призвело до ущемленні інтересів споживачів та дозволило отримати необґрунтований дохід, який відповідно до Інформування, за період з 01.10.2015 по 01.11.2016 склав 92095,42 грн.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, що полягають, зокрема, у створенні умов для вчинення суб'єктами господарювання порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

На розпорядження про початок розгляду справи, направлене із супровідним листом від 04.09.2017 № 03-15/1228, Немирівська міська рада листом від 14.09.2017 № 02-17-1523 повідомила наступне: « 28 квітня 2015 року на засіданні виконавчого комітету Немирівської міської ради розглядалось питання про затвердження тарифів на житлово-комунальні послуги. На розгляд членам виконкому було винесено проект рішення з доданим клопотанням і розрахунками, виконаними підприємством.

Членами виконкому не перевірялась правомірність застосування дещо більшого рівня рентабельності при формуванні тарифів на вивезення твердих та рідких побутових відходів для бюджетних та госпрозрахункових установ м. Немирива.

На сьогодні, виконкомом вживаються заходи по усуненню Підприємством зазначеного порушення.» (мова оригіналу).

Немирівський ККП листом від 06.10.2017 № 273 повідомив, що ним проведено економічно обґрунтований розрахунок фактичних витрат Підприємства у розрізі всіх послуг господарської діяльності за 2015 та 2016 роки.

На підставі цього розрахунку, Підприємством із врахуванням вимог Порядку формування тарифів сформовано тарифи на послуги зі збирання безпечних відходів (послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів) у розрізі споживачів, які подано на затвердження до виконкому Немирівської міської ради.

На даний час, виконкомом Немирівської міської ради рішення про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів для всіх категорій споживачів ще не приймалось.

На подання з попередніми висновками у справі № 03-15/21-17 від 09.11.2017 № 03-188 направлене Немирівській міській раді із супровідним листом від 10.11.2017 № 03-15/1604 зауважень та заперечень не надано.

Таким чином, дії Немирівської міської ради в особі її виконкому по прийняттю рішення від 28.04.2015 № 46 «Про затвердження тарифів на житлово-комунальні послуги», яким затверджено тарифи на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів спеціально обладнаними на це транспортними засобами в м. Немирів для бюджетних та госпрозрахункових підприємств, які є необґрунтовано завищеними, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» - створення умов органом місцевого самоврядування для вчинення суб'єктом господарювання (Немирівським ККП) порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Станом на 21.11.2017 Немирівською міською радою порушення законодавства про захист економічної конкуренції не припинено.

Виходячи з вищевикладеного, на підставі статей 12, 14 Закону України “Про Антимонопольний комітет України”, статті 48 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, пункту 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами і доповненнями), пункту 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що дії Немирівської міської ради в особі її виконкому по прийняттю рішення від 28.04.2015 № 46 «Про затвердження тарифів на житлово-комунальні послуги», яким затверджено економічно необґрунтовані завищені тарифи на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів спеціально обладнаними на це транспортними засобами в м. Немирів для бюджетних та госпрозрахункових підприємств є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» - створення умов органом місцевого самоврядування для вчинення суб'єктом господарювання (Немирівським ККП) порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Зобов'язати Немирівську міську раду у двомісячний строк з дня отримання копії рішення припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом прийняття рішення про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів спеціально обладнаними на це транспортними засобами в м. Немирів, про що повідомити територіальне відділення у п'ятиденний строк з дня припинення порушення.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання його копії.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

М.В. Слободянюк

Члени колегії:

О.В. Вихованець

В.В. Одобецька

С.В. Сельська

Секретар

В.П. Чернега

Підготував:

Головний експерт 3 ВДР

_____ Н.В. Соловей
_____ 2017 р.

Погоджено:

Головний спеціаліст юридичного сектору
_____ Ю.П. Драпак
_____ 2017 р.